

VAMMAISTEN
LASTEN TUKEA
TAATTAVA
VARHAIS-
KASVATUKSESSA

Varhaiskasvatuslakia uudistetaan parhaillaan. Lakiesityksessä ei kuitenkaan ole kirjauksia lapselle varhaiskasvatuksessa annettavasta tuesta. On välttämätöntä säätää tarkemmin siitä, miten lapsen tarvitsema tuki järjestetään, jotta jokaisen lapsen oikeus varhaiskasvatukseen tosiasiallisesti toteutuu. Tällä hetkellä varhaiskasvatuksessa tarvittava tuki toteutuu hyvin vaihtelevasti. Kuntien väliset erot ovat huomattavia.

Perustuslakivaliokunta on 7.6.2018 ottanut kantaa varhaiskasvatuslain uudistukseen ja nostanut lausunnossaan¹ esille vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien lasten oikeudet ja aseman uudistuksessa. Valiokunta totesi lausunnossaan, että hallinnonalasiirron myötä muun muassa vammaisen lapsen oikeuksien kannalta keskeistä sosiaalihuoltoa koskevaa lainsäädäntöä ei enää jatkossa sovelleta varhaiskasvatukseen.

On ongelmallista, että varhaiskasvatuslakiehdotukseen ei sisälly erityisiä säännöksiä vammaisen tai muun erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen tukitoimien järjestämisestä varhaiskasvatuksessa. Valiokunnan mielestä laissa on säännösperustaisesti turvattava vammaisten lasten yhdenvertainen oikeus varhaiskasvatuksen tosiasialliseen toteutumiseen.

Lisäksi perustuslakivaliokunta edellytti, että laissa säädetään vammaisten lasten tuki-toimien vaikutuksista varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitukseen. Vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatuksen laadun varmistamisessa henkilöstömitoitus on merkittävä asia. Tämän vuoksi lapsiryhmien koosta silloin, kun ryhmässä on vammaisen tai muu tukea tarvitseva lapsi, on säädetävä tarkemmin. Haluamme myös muistuttaa, että varhaiskasvatuksessa ryhmäkohtaisella avustajalla ei aina voi korvata lapsikohtaista avustajaa. Joillekin vammaisille lapsille henkilökohtainen avustaja on välttämätön koko varhaiskasvatuspäivän ajan, jotta lapsi voi osallistua toimintaan yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa.

Yleisesti lapsia koskevassa lainsäädännössä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja suunnittelussa on otettava huomioon ja turvattava myös vammaisten lasten oikeudet. Yhdenvertaisuutta edellyttävät sekä YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus että vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus. Yhdessä nämä ihmisoikeussopimukset muodostavat keskeisen ja toisiaan täydentävän lähtökohdan vammaisten lasten oikeuksien toteutumiselle. Peruseriaatteena tulee olla, että vammaisella lapsella on oikeus nauttia täysipainoisesta ja hyvästä elämästä oloissa, jotka takaavat ihmisarvon, edistävät itseluottamusta ja helpottavat lapsen aktiivista osallistumista yhteisönsä toimintaan.

Perusteellinen, kaikki lapset ja lapsiryhmät huomioon ottava lapsivaikutusten arviointi on keino tuoda näkyväksi erilaisissa elämäntilanteissa olevien lasten tarpeet. Sen avulla kyetään kaikkien lasten ja lapsiryhmien kannalta parempiin päätöksiin ja toimiin. Perustuslakivaliokunta edellytti lausunnoissaan, että sivistysvaliokunnan tulee tarkastella, miten varhaiskasvatuslakiehdotuksen mukaiset oikeudet toteutuvat erityisen haavoittuvassa asemassa olevien lasten osalta.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen kansallisessa toimintaohjelmassa esitetään yhtenä toimenpiteenä, että vammaisten lasten yhdenvertaista osallistumista varhaiskasvatukseen tulee edistää. Jotta tämä tavoite voi toteutua, tarvitaan hyvää ymmärrystä vammaisten lasten ja heidän perheidensä asemasta ja oikeuksista. Pidämme välttämättömänä, että varhaiskasvatuslain jatkovalmistelussa vammaisjärjestöt otetaan mukaan valmisteluun YK:n vammaissopimuksen edellyttämällä tavalla.

Vaikuttamistoiminnan päällikkö **Jutta Keski-Korhonen**, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Toiminnanjohtaja **Marianna Ohtonen**, Kehitysvammaliitto ry

Toiminnanjohtaja **Hanna Heinonen**, Lastensuojelun Keskusliitto ry

Järjestöjohtaja **Sari Kokko**, Näkövammaisten liitto ry

Puheenjohtaja **Sari Laiho**, Vammaisfoorumi ry

Toiminnanjohtaja **Pauliina Lampinen**, Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö

Lisätietoja:

Tanja Salisma, lakimies,

Kehitysvammaisten Tukiliitto p. 050 3160 663, tanja.salisma@tukiliitto.fi

Kaisu Muuronen, erityisasiantuntija,

Lastensuojelun Keskusliitto p. 050 5696697, kaisu.muuronen@lskl.fi

Sari Kokko, järjestöjohtaja,

Näkövammaisten liitto p. 050 401 5802, sari.kokko@nkl.fi

Kehitysvammaisten
Tukiliitto ry

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

VAMLAS
VAMMAISTEN LASTEN JA NUORTEN TUKISÄÄTIÖ

Kehitysvammaliitto

VAMMAISFOORUMI

Vammaisjärjestöjen yhteinen ääni

**Näkövammaisten
liitto ry**